

Prof. zw. dr hab. Andrzej Jaeschke

Kraków, 17 października 2015 r.

Wydział Humanistyczny

Instytut Politologii

Uniwersytetu Pedagogicznego

im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Recenzja

w przedmiocie spełnienia przez rozprawę habilitacyjną oraz osiągnięcia naukowe określonych dla postępowania habilitacyjnego w ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki doktor Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej.

Podstawa prawna recenzji.

Niżej sformułowana recenzja została przygotowana na podstawie decyzji Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Nr BCK –I – L , którą zakomunikowano piszacemu te słowa pismem z dnia 29 września 2015 roku nr WH. 521 – 205 – 2/15 Dziekana Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Formalna podstawa niniejszej recenzji to procedury i kryteria zawarte w ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595 z późn. zm), a zwłaszcza art. 16 tej ustawy. Analiza przedstawionych przez habilitantkę dokumentów wyraźnie wskazuje, że postępowanie to prowadzone jest według nowej procedury, której podstawą prawną jest nowela przytoczonej powyżej ustawy przyjęta 18 marca 2011 roku. (Dz. U. Nr 84, poz. 455).

Przedmiotem niniejszej recenzji - jest w pierwszej kolejności - opublikowana w formie druku zwartej rozprawy habilitacyjnej pt. *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w Unii Europejskiej*, Warszawa 2015, ss. 345. A także – uzupełniając – pozostały dorobek habilitantki zawarty w otrzymanej przez recenzenta dokumentacji.

Celem tej recenzji jest rozstrzygnięcie czy po uzyskaniu stopnia doktora nauk o polityce Pani dr Agnieszka Lipska – Sondecka dokonała znaczącego postępu w rozwoju swojej kariery naukowej owocującej pracami naukowymi stanowiącymi znaczący wkład w rozwój nauki o polityce. Także, czy w sposób widoczny angażuje się naukowo w obszar badawczy w ramach tej dyscypliny naukowej.

W recenzji wzięto pod uwagę – stosownie do wymagań rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz.1165) – osiągnięcia naukowo-badawcze, aktywność na niwie naukowej współpracy międzynarodowej, dorobek dydaktyczny oraz popularyzatorski.

Recenzja szczegółowa o sylwetce naukowej Habilitantki i jej dorobku naukowym.

Dr Agnieszka Lipska-Sondecka jest absolwentką politologii. Tytuł magistra politologii uzyskała w Uniwersytecie Szczecińskim na podstawie dysertacji obronionej w Instytucie Filozofii i Politologii na Wydziale Humanistycznej tejże uczelni. Przedstawiona dokumentacja nie zawiera informacji zarówno o tytule pracy magisterskiej jak i jej promotorze.

Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskała w wieku 29 lat Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 2003 roku na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej *Samorząd terytorialny Republiki Federalnej Niemiec, Hiszpanii i Szwecji. (Analiza porównawcza)*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof.dr hab. Bogusław Polak, zaś recenzentami prof. Dr hab. Marek Barański oraz prof.dr hab. Jerzy Babiak

Analiza przedstawionego przez habilitantkę wykazu publikacji wydrukowanych po 2003 roku a więc po uzyskaniu tytułu doktora wskazuje, że zainteresowania badawcze habilitantki koncentrowały się w pierwszym rzędzie na zagadnieniach samorządu terytorialnego, jego prawnych podstawach jak i mechanizmów działania. A więc były raczej prostą kontynuacją dotychczasowych zainteresowań. Na ogólną ilość 22 tekstów przeważająca część dotyczy bowiem tej szeroko rozumianej samorządności. Jak się wydaje

zainteresowanie tą problematyką było pokłosiem naturalnej fascynacji szeroko rozumianą problematyką pracy doktorskiej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że zarówno warsztat naukowy, jak i ujęcie metodologiczne a także treść tych artykułów mieści się w szeroko pojętym obszarze badawczy nauk o polityce, często na styku z prawem konstytucyjnym czy administracyjnym. Stąd wydaje się zasadnym stwierdzenie, że warunek konieczny dla habilitacji a więc prowadzenia badań naukowych w zakresie nauk o polityce wydaje się spełniony. Chociaż wiele prac, również druków zwartych ma wyraźnie interdyscyplinarny charakter. Jednak przy tej problematyce jest to oczywiście nieuchronne.

Publikacje Habilitantki to - obok wydanej w formie książkowej pracy doktorskiej (nieco zmienionej porównaniu z tekstem doktoratu) – to dwie monografie, z których druga jest podstawą jej wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, dziewięć opublikowanych w latach 2005-2009 artykułów naukowych, wydrukowanych w różnych co do „wartości punktowych” periodykach naukowych, o lokalnym lub ogólnopolskim zasięgu oraz trzynaście rozdziałów w monografiach.

Biorąc pod uwagę artykuły tylko pięć z nich ma charakter prac samodzielnych. W pozostałych czterech habilitantka była jednym z dwóch autorów.

Inaczej ma się rzecz w przypadku tekstów zawartych w monografiach. Tu tylko w jednym wypadku habilitantka była współautorką.

Jej pierwsza praca monograficzna dotyczy ustroju samorządu terytorialnego w kilku państwach europejskich (autora tych słów nieco dziwi ich dobór) i jest – co Autorka sama konstatuje – zmodyfikowaną nieznacznie pracą dokorską. Druga z nich *Administracja publiczna w Polsce na szczeblu lokalnym i regionalnym ku europejskim standardom* dotyczy również w dużej części zagadnień związanych z administracją samorządową.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że zarówno artykuły naukowe jak i rozdziały w monografiach najczęściej ukazywały się w wydawnictwach raczej nisko punktowanych uwzględnianych w polskich bazach publikacji. Uwaga ta nie dotyczy Habilitantki a raczej nisko – w ogóle – punktowanych wydawnictw zamieszczających prace politologiczne. Ogółem Habilitantka uzyskała 108 punktów za publikacje.

Zauważyć też należy, że cytowana była według bazy WoS jeden raz a według GSC trzy razy oraz i to, że Habilitantka poza jednym wyjątkiem publikuje tylko w języku polskim.

Analiza dołączonych do wniosku publikacji wydaje się dowodzić, że Pani dr A. Lipska-Sondecka dysponuje dobrze opanowanym w wystarczającym stopniu stosowanym warsztatem naukowym, co predestynuje ją do prowadzenia samodzielnej pracy badawczej.

Pisząc to recenzent ma na myśli zarówno aspekty merytoryczne jak i metodologiczne oraz formalne. Na podkreślenie zasługuje dbałość o wykorzystanie w publikacjach – tam, gdzie istnieje taka konieczność - nie tylko tekstów politologicznych ale również prawnych, szczególnie z zakresu prawa konstytucyjnego oraz administracyjnego. Ta staranność naukowa dobrze wróży dalszemu rozwojowi naukowemu. Chyba, że piastowanie absorbującej czasowo i intelektualnie funkcji rektora szkoły wyższej co najmniej go zahamuje...

Czy jednak Habilitantka wykorzystała swoje merytoryczne i intelektualne predyspozycje do prowadzenia samodzielnych „poważnych badań” pomiędzy obroną pracy doktorskiej a pracą nad rozprawą habilitacyjną. Badań owocujących ważną publikacją zwartą. Wydaje się, że nie. Pierwsza publikacja zwartą, o czym już wspomniałem, to nieco zmieniony tekst doktoratu. Druga publikacja jest raczej zbiorem pięciu rozdziałów, których treść raczej luźno łączy się z tytułem monografii, bowiem administracji publicznej w Polsce poświęcono jedynie dwa rozdziały. W sumie 75 stron na ogólną objętość stron 216. Jest to pewien mankament, który wszakże w żaden sposób nie może dyskredytować dorobku Habilitantki ale jednak musi go pomniejszyć.

Generalnie oceniam raczej pozytywnie treść oraz formę dotychczasowego dorobku naukowego Habilitantki, dorobek spełniający w dostateczny sposób wymagania ustawowe związane z aktywnością publikacyjną. Bowiem publikacje są oparte o dobrze zebraną bazę źródłową, układają się z pewnością w merytoryczną całość i są w znacznej części wartościowe merytorycznie. Może publikacje te nie wnoszą bardzo istotnego wkładu w dorobek nauki ale jest to dorobek zauważalny. Prace te mogą służyć nie tylko jako źródło wiedzy studentom ale mogą być przydatne dla elit samorządowych w Polsce.

Dr Agnieszka Lipska-Sondecka jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym szkolnictwa wyższego. Po zakończeniu studiów do 2010 roku była najpierw asystentem a następnie adiunktem w Politechnice Koszalińskiej a od 2010 roku jest adiunktem w Wydziale Humanistycznym Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych. Uczelnia ta jest jej podstawowym miejscem pracy. Prowadzi ona zajęcia dydaktyczne z „Ustroju samorządu terytorialnego”, „Organizacji i zarządzania w administracji publicznej”, „Funduszy pomocowych Unii Europejskiej” oraz „Polityki rozwoju gospodarczego”. Prowadzi również seminaria dyplomowe. Część z wykładanych przedmiotów mieści się w obszarze nauk o polityce.

Habilitationka legitymuje się również w kształceniu na poziomie seminarium licencjackiego. W latach 2010-2014 była promotorem 57 prac licencjackich a wcześniej również 3 prac magisterskich. Na podkreślenie zasługuje Jej działalność organizatorska. Od 2012 roku jest Rektorem Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych.

Habilitationka była uczestnikiem kilkunastu międzynarodowych i krajowych konferencjach tematycznych i naukowych, podczas których wygłosiła referaty.

W przypadku jednej konferencji brała udział w pracach komitetu organizacyjnego.

Nie jest członkiem zagranicznych i krajowych organizacji oraz towarzystw naukowych.

Na podkreślenie zasługują jej osiągnięcia w dziedzinie popularyzacji nauki oraz w charakterze eksperta w krajowych projektach badawczych.

Recenzja szczegółowa rozprawy habilitacyjnej.

Rozprawa habilitacyjna dr A. Lipskiej-Sondeckiej pt. *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w unii Europejskiej* ma formę publikacji zwartej liczącej 345 stron. Została wydana w 2015 roku przez warszawską Oficynę Wydawniczą ASPRA-JR w 2015 roku. Praca ta została zrecenzowana przez dr hab. Leszka Sobkowiaka, profesora Uniwersytetu Wrocławskiego oraz dr hab. Grzegorza Radomskiego profesora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Obydwaj dr hab. są specjalistami w dziedzinie politologii. Niestety Habilitationka nie dostarczyła recenzji wydawniczych, z którymi piszący te słowa chętnie by się zapoznał.

Po lekturze pracy oceniam, że spełnia ona merytoryczne i formalne wymogi stawiane przez opracowaniem monograficznym. Monografia jest spójna tematycznie, ma charakter oczywiście naukowy. Przedstawia tytułowe zagadnienie w sposób twórczy i charakteryzujący się sporą dawką oryginalności.

Sam wybór tematu rozprawy habilitacyjnej należy ocenić pozytywnie, ponieważ jest on nie do końca przeanalizowany literaturze naukowej a charakteryzuje się wysokim stopniem aktualności. Szczególnie istotny jest tu politologiczny kontekst rozprawy. Bowiem problematyka ta do tej pory zaprzętała uwagę prawników czy administratywistów. Stąd też rozprawa habilitacyjna jest praca nie tylko obszerna ale poważnym studium naukowym. I niewątpliwie jest najpoważniejszym – do tej pory – osiągnięciem naukowym Habilitationki.

Układ i konstrukcja pracy.

Układ i konstrukcja pracy wydaje się być prawidłowa. Dysertacja habilitacyjna składa się ze wstępu, czterech wystarczająco obszernych rozdziałów zasadniczych oraz

kilkunastostronicowych uwag końcowych. Poszczególne rozdziały zostały podzielone na podrozdziały. Podział ten znajduje pełne uzasadnienie w warstwie merytorycznej poszczególnych rozdziałów. W pracy zawarto bardzo obszerną i wielowymiarową bibliografię obejmującą źródła prawa międzynarodowego w tym europejskiego, źródła prawa polskiego, dokumenty i materiały, ponad sto monografii, podobna ilość artykułów i rozdziałów w pracach naukowych, artykuły naukowe w czasopismach i prasie. Bibliografia zawiera również dosyć obszerny wykaz źródeł netograficznych. Zawiera również spis rysunków, aneks oraz bibliografię.

Analiza recenzowanego tekstu pozwala pozytywnie odpowiedzieć na pytanie o kompatybilność tytułu pracy z jej merytoryczną zawartością. Podobnie tytuły rozdziałów i podrozdziałów odpowiadają ich merytorycznej zawartości.

Autorka zachowała- zdaniem piszącego te słowa – właściwe proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami pracy. Dotyczy to zarówno relacji pomiędzy wstępem a pozostałymi komponentami dysertacji.

Wydaje się także, że Habilitantka zachowała cieszący piszącego te słowa umiar w objętościowej rozbudowie pracy. Praca liczy dwieście siedemdziesiąt stron dobrego merytorycznie tekstu. Widać wyraźnie, że Autorka nie starała się tu bić jakichś objętościowych rekordów. Nie zawsze tak bywa. Często objętość ma przesłonić miałość tekstu i niewysokie loty samej pracy. Tutaj – na szczęście – taka okoliczność nie zachodzi.

Znajomość literatury przedmiotu badań i innych źródeł.

Analizując bogaty zestaw bibliograficzny podkreślić należy, że Autorka wykazała się należyłą starannością w zebraniu źródeł prawa. Szkoda tylko, że w ich prezentacji nie zastosowała konstytucyjnej hierarchii źródeł prawa a więc konstytucja, ratyfikowane umowy międzynarodowe, ustawy, rozporządzenia oraz akty prawa miejscowego. Bibliografia zawiera obszerny wykaz monografii, artykułów naukowych oraz rozdziałów w pracach zbiorowych, czasopismach naukowych. Jest to zestaw, można powiedzieć kompletny, a co najmniej zawierający publikacje znanych i uznanych polskich badaczy z wielu dziedzin wiedzy, bez wykorzystania, której opracowanie tytułowego, interdyscyplinarnego przecież tematu byłoby wręcz niemożliwe. Szkoda, że Autorka nie skorzystała z większej ilości opracowań obcojęzycznych.

Analiza bibliografii prowadzi do wniosku, że zaprezentowany zestaw źródeł jest wystarczający do przeprowadzenia z jednej strony wszechstronnych analiz a drugiej zaś równie wystarczający do przedstawienia aktualnego stanu wiedzy teoretycznej. Ta właśnie

wiedza o teorii pozwoliła Autorce dobrze usystematyzować materiał badawczy i nieźle go zanalizować. Powstała dobrze udokumentowana źródłami różnego typu, praca naukowa.

Lektura tekstu pozwala również skonstatować fakt dobrego opanowania przez Habilitantkę warsztatu naukowego, w tym sprawnego posługiwania się przypisami, również w kontekście zamieszczanych tam informacji.

Poprawność opracowania wyników badań.

Cel, który postawiła przed sobą Habilitantka jasno sformułowała we wstępie do swojej monografii. Uznała, że Jej zadaniem jest przeanalizowanie zmian pozycji i funkcji administracji od końca lat osiemdziesiątych do wejścia Polski do UE. Po lekturze tekstu mogę stwierdzić z przekonaniem, że cel pracy został zrealizowany poprawnie.

Zasygnalizowana we wstępie hipoteza badawcza, konstatująca, że w oznaczonym przez Autorkę monografii okresie czasu zmieniła się nie tylko pozycja administracji ale także i jej funkcje - została w sposób przekonujący udowodniona.

Wreszcie zadowalających odpowiedzi doczekały się w pracy postawione pytania badawcze.

Wyniki swoich badań i studiów przedstawiła Autorka w czterech rozdziałach. Rozdział pierwszy zatytułowany " Administracja państwowa u schyłku PRL" podejmuje zagadnienia związane z analizą pozycji i funkcji administracji państwowej u schyłku epoki realnego socjalizmu. Autorka przedstawia szeroko samo pojęcie samorządu terytorialnego a także analizuje prawnymi regulacje działalności samorządów w ogóle a także ustrój oraz funkcje samorządu terytorialnego w szczególności. Ważną częścią tego rozdziału są rozważania Autorki dotyczące zasad działania oraz organizacji administracji w PRL w latach 70-tych i 80-tych oraz próby jej reformowania.

W rozdziale drugim zatytułowanym „Od administracji państwowej do administracji publicznej” Autorka porusza zagadnienia związane ewolucją pozycji i funkcji administracji na początku lat dziewięćdziesiątych.

Kolejny rozdział zawiera rozważania Habilitantki odnośnie skutków wejścia RP do Unii Europejskiej dla administracji publicznej, szczególnie w sytuacji przyjęcia przez RP dorobku prawnego UE.

Wreszcie rozdział ostatni podejmuje zagadnienia modernizacji administracji publicznej zarówno odnośnie jej organizacji jak i funkcjonowania.

W „Uwagach końcowych” szczególnie ciekawe i inspirujące wydają się oceny badanych procesów.

Strona językowa i graficzna rozprawy habilitacyjnej.

Strona graficzna pracy, w dysertacji o tego typu problematyce jest nader istotna. Unaocznia ona zawarte w niej wyniki badań, pozwala czytelnikowi na wyprowadzanie wniosków. Sprawia, że praca w odbiorze jest bardziej przejrzysta i klarowna. Autorka wiedziała o tym dobrze. Stąd duże znaczenie, jakie przywiązała do tworzenia i przedstawienia czytelnych i przyciągających oko czytelnika tabel, schematów i wykresów. Wywiązała się z tego zadania bardzo poprawnie. Tabele i rysunki czytelnik analizuje z przyjemnością. Pomagają one w percepcji pracy. Można powiedzieć, że stanowią chwilę oddechu przy lekturze pracy pisanej precyzyjnym naukowym i prawdę mówiąc – nieco jednostajnym językiem. Język pracy – biorąc pod uwagę jej problematykę - bardziej niż poprawny. Chociaż może nazbyt hermetyczny i może zbyt „unaukowiony”. Zbyt dużo tu instytucji, procedur, organów a za mało człowieka. Stąd praca nie jest łatwa w lekturze nawet dla przyzwyczajonego do naukowych tekstów czytelnika o zacięciu humanistycznym. Dla piszącego te słowa preferującego nawet w pracy naukowej pewną potoczność języka i wartość narracji jest to pewne uchybienie. Ale jest to raczej kwestia gustu. Generalnie tej pracy tej trudno cokolwiek zarzucić. Bowiem i Autorka kompetentna a recenzenci surowi i krytyczni. Stąd zapewne wiele kompetentnych uwag recenzentów Habilitantka uwzględniła w pracy. Szkoda jednak, że Autorka książki nie dołączyła do dokumentów recenzji wydawniczych. Piszący te słowa chętnie by zapoznał się z uwagami recenzentów.

Ocena końcowa dotycząca dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej.

Reasumując przedstawione powyżej uwagi szczegółowe, stwierdzam, że dorobek naukowy w tym rozprawa habilitacyjna w sposób dostateczny spełnia wszystkie kryteria stawiane przed osobą wnioskującą o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauka o polityce.

Opowiadam się za dopuszczeniem Pani dr Agnieszki Lipskiej-Soneckiej do dalszego etapu postępowania habilitacyjnego.

